

Gariot aangegeven behandelingsmethode en instrumenten, dan blijkt dat hij 1039 (Pl. 1, nr. 3 en 4) aanraadt voor interdentaal tandsteen, 1040 (Pl. 1, nr. 5) voor de hoektanden en bovendien 1038 (Pl. 2, nr. 4) voor het front interdentaal.

Voor de molaren wordt 1038 eveneens aangeraden, d.w.z. voor de linguale zijde. Voor de bovenkaak gaat men op dezelfde wijze te werk, hoewel Gariot voor de verschillende vlakken meer instrumenten aanbeveelt.

Het instrument 1037 is een dubbelzijdige vijl en wordt door Gariot geadviseerd voor het bijvijlen van proximale caviteiten. Nr. 1036 is een plastisch instrument door Laforgue beschreven als een instrument voor het vullen met loodblad of bladgoud (Pl. 4, nr. 19, niet afgebeeld).

Wanneer wij deze zes tandheekkundige instrumenten uit deze reiskist van Marie Louise beschouwen, dan blijkt, dat de instrumenten 1039, 1040 en 1041 voldoende zijn om alle vlakken van het gebit van tandsteen te reinigen, overeenkomstig de beschrijving van tijdgenoten. Nr. 1038 is een bekend universeel instrument, afgebeeld in Gariot (Pl. 2, nr. 4). De tandvijl en het plastisch instrument worden door beide auteurs genoemd. Met deze zes instrumenten heeft men dus

gepoogd met een minimum aan instrumenten een maximum aan behandelingsmogelijkheden te kunnen bereiken.

Dit artikel kwam tot stand dank zij de welwillende medewerking van Dr. Herbert Brunner, Oberkonservator der Bayerischen Verwaltung der staatl. Schlösser, Gärten und Seen, Schloz Nymphenburg, München.

De foto's van het reisservies van Marie Louise en de instrumenten werden door hem voor dit artikel aangeboden. Voor de toestemming tot publikatie zeg ik hem hartelijk dank.

Samenvatting:

De zes als „Manicure-Geräte" (nr. 1036 t/m 1041 in het „Reiseservice der Kaiserin Marie Louise") beschreven instrumenten, blijken tandheekkundige instrumenten te zijn; ze dienden om het tandsteen af te nemen, het gebit bij te vijlen en te vullen en waren zó uitgekozen, dat met een minimum aan instrumenten maximale behandelingsmogelijkheid aanwezig was.

Februari 1973.

Stadhouderslaan 10,
's-Gravenhage.

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR SOCIALE TANDHEELKUNDE

Jaarverslag 1972

Aan het verslag over het jaar 1972 van de Ned. Ver. v. Sociale Tandheekkunde, opgemaakt door collega T. G. J. Kuipéres, directeur, ontleent de Redactie het onderstaande.

In het jaarverslag 1971 werd geconstateerd, dat reeds vele plannen tot verbetering van de tandheekkundige verzorging van de Nederlandse bevolking op papier stonden, maar dat het tekort aan tandheekkundige mankracht en het ontbreken van (vrouwelijke) hulpkrachten – afgezien nog van eventuele financiële problemen – de verwezenlijking van deze plannen nog in de weg stonden.

In 1972 is hieraan wederom een plan toegevoegd en wel het „advies inzake een nieuw verstrekkingenpakket voor ziekenfondsverzekerden", uitgebracht door de Ziekenfondsraad. In dit nieuwe advies wordt gepleit voor een meer uitgebreide vorm van tandheekkundige hulp aan ziekenfondsverzekerden, op grond van de overweging, dat de opleiding van tandartsen thans aan vijf universiteiten is gerealiseerd en dat voor de toekomst op een groeiend aantal tandartsen – ook voor de ziekenfondssector – mag worden gerekend.

De Ziekenfondsraad is er zich ten volle van bewust, dat dit voorstel een zeer verstrekkend program omvat, met de verwerking waarvan vele – mogelijk tientallen – jaren zullen zijn gemoeid. Het vereist een aanzienlijke uitbreiding van mankracht (tandartsen en hulpkrachten); het zal grote financiële offers vragen en het houdt

wat bepaalde aspecten betreft (preventie, voorlichting en opvoeding, kindertandverzorging), implicaties in voor de tandheekkundige verzorging van de totale Nederlandse bevolking. De totale opzet zou daarom in fasen moeten worden gerealiseerd.

Als eerste fase heeft men voorgesteld de uitvoering van het „13-jarige-plan", waarbij ongeveer gelijktijdig – als onderbouw – van start dienen te gaan, de mogelijkheden tot preventie en daarop aansluitend, de uitvoering van de kindertandverzorging, zoals omschreven in het rapport „Kindertandverzorging" van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheekkunde.

Voor een aantal plannen is de verwezenlijking in 1972 een feit geworden, zij het op beperkte schaal.

Project Kindertandverzorgster

In het verslagjaar 1972 werd reeds melding gemaakt van het feit, dat er voorstellen gereed waren om een experiment te starten met de opleiding en tewerkstelling van hulpkrachten, die zowel preventief als curatief bij de tandheekkundige verzorging van kinderen werkzaam zullen zijn; deze hulpkrachten worden kindertandverzorg(st)ers genoemd.

Dank zij de financiële medewerking van het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, alsmede de toestemming van het College van Bestuur van de Vrije Universiteit te Amsterdam kon het „Project Kindertandverzorgster" onder leiding van Prof. Dr. B. Houwink, in september 1972 van start gaan.

Voor de opleiding tot kindertandverzorgster werden twee mondhygiënistes aangetrokken. De verwachting is namelijk dat deze twee mondhygiënistes, vanwege de reeds bij hen aanwezige kennis en handvaardigheid, stellig binnen een jaar kunnen worden opgeleid tot kindertandverzorgster. Men hoopt dan ook in het tweede kwartaal van 1973 met de tweede fase van het project, namelijk het verzamelen van gegevens over de daadwerkelijke

mogelijkheden en toepasbaarheid van curatieve hulpkrachten in de schooltandverzorging, te kunnen beginnen.

Project Abcoude

Reeds eind 1971 hebben een aantal tandartsen zich tot het bureau van de Centrale Raad voor Sociale Tandheelkunde gewend, met een plan tot een sociaal- en preventief-tandheelkundige verzorging in de gemeente Abcoude. Dit plan verschilde wezenlijk van de tot nu toe gebruikelijke tandheelkundige verzorging, welke bijna uitsluitend gericht is op de curatieve verzorging.

Men wilde in de opzet voor de gehele populatie van de gemeente Abcoude duidelijk het accent leggen op preventief-tandheelkundig en preventief-motiverende maatregelen en daarbij aan de jeugd prioriteit verlenen.

Aangezien vorengenoemde maatregelen niet in het verstrekkingspakket voor ziekenfondsverzekerden voorkomen, werd besloten een en ander in een stichting onder te brengen, waardoor er mogelijkheden zouden ontstaan voor het aanvragen van een subsidie.

Ontwikkelingen inzake de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding met betrekking tot de mond en het gebit

Op dit gebied bestaan velerlei activiteiten. De meeste hiervan dragen het karakter van „prikacties”; hoewel deze geenszins zonder waarde zijn, gaat toch duidelijk de voorkeur uit naar activiteiten met een meer permanent karakter. Voorwaarde hiertoe is echter, dat men o.a. moet kunnen beschikken over zowel deskundigheid als voldoende financiële middelen.

In bepaalde gevallen wordt aan deze eisen voldaan. Als voorbeelden worden genoemd projecten in de provincies Friesland en Overijssel waar door een nauwe samenwerking tussen de

diensten voor schooltandverzorging en de kruisorganisaties plannen zijn opgesteld voor een gezamenlijke aanpak van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding.

Onderzoek naar bepaalde facetten van communicatiepatronen in Nederland

Door het Voorlichtingsbureau voor de Voeding is het initiatief genomen om te komen tot een centraal meldingspunt inzake plannen tot gedragswetenschappelijk onderzoek de gezondheidszorg betreffende.

De bedoeling hiervan is dat allerlei instanties, die op dit terrein onderzoek hebben verricht of gaan verrichten, in een vroeg stadium van elkanders plannen kunnen kennis nemen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om bepaalde onderzoeken te combineren of een nieuw onderzoek in het reeds voorgenomen onderzoek in te bouwen. Dit zou een aanzienlijke kostenbesparing kunnen zijn.

- De aandacht zal worden gericht op de volgende onderwerpen:
1. de weg(en), waarlangs de voorlichting over voeding en zorg voor tanden en kiezen de Nederlandse bevolking bereikt;
 2. de rol, die men speelt bij het eventueel doorgeven van de verkregen informatie;
 3. de mate, waarin men bijdraagt c.q. afbreuk doet aan de informatie die men ontvangt en doorgeeft;
 4. de kennis, die men bezit over de betreffende onderwerpen;
 5. de attitude, die men ten aanzien van de betreffende onderwerpen heeft.

Laatstgenoemde drie onderwerpen zullen, samen met relevante socio-economische kenmerken analysemogelijkheden moeten openen tot een adequate indeling naar categorieën van de respondenten.

BINNENLAND

VOORLICHTINGSBUREAU VOOR DE VOEDING

Drs. K. Claij benoemd tot Directeur

Met ingang van 1 maart 1973 is Drs. K. Claij benoemd tot Directeur van het Voorlichtingsbureau voor de Voeding, als opvolger van Ir. Dr. J. A. Maas.

Drs. Claij genoot een veterinaire opleiding aan de rijksuniversiteit te Utrecht en studeerde in 1952 af. Na een twaalfjarige dierenartspraktijk, is de nieuwe directeur onder meer werkzaam geweest in het vakonderwijs Melk- en Zuiveldetailhandel.

F. DUYVENSZ †

Op 8 mei j.l. is op 92-jarige leeftijd na een langdurige bedlegerigheid als gevolg van een ongeval, hem enige jaren geleden op straat overkomen, collega F. Duyvensz te Amsterdam overleden. Met hem is de bijna-laatste en oudste vertegenwoordiger van de tandheelkunde uit het begin van deze eeuw heengegaan. Gedurende 65 werkzame jaren heeft hij een belangrijk aandeel gehad in de ontwikkeling van ons beroep en daarbij een vooraanstaande plaats

ingenomen. Het kenmerk daarvan was dat hij zich bij zijn therapeutische werkzaamheid in een drukke praktijk kon laten leiden door een veelzijdige kennis op aanverwante terreinen, waardoor aan zijn behandelingen een specifiek karakter werd verleend.

Bij zijn beroepskeuze speelden het toeval en zijn connectie met de destijds bekende lector John E. Grevers een bijzondere rol. Toen hij op zijn 16e jaar al in het bezit kwam van het eindexamen H.B.S., werd hij nog niet geschikt geacht om een universitaire studie aan te vangen en dus werd gezocht naar een passende oplossing. Toen kwam het toeval te hulp: Een door een val gebroken snijtand bracht hem in handen van Grevers, waarbij de behandeling zijn speciale belangstelling gaande maakte. Een nauwe relatie met de apotheker-tandarts J. Stark versterkte zijn tandheelkundige interesse, maar legde tevens de basis voor een chemisch-farmaceutische oriëntatie.

Hoewel er voor het theoretisch tandheelkundig examen toentertijd nog een opleiding bestond, waren de hoogleraren van de medische propedeuse aan de hoofdstedelijke universiteit alleszins bereid, de jonge Duyvensz tot hun colleges en practica toe te laten. De natuurwetenschappelijke basis, die hij op deze wijze verkreeg, strekte zich ver uit buiten hetgeen omstreeks de eeuwwisseling voor het examen vereist werd. Op al deze kennis zou hij in latere jaren voortbouwen, met name bij zijn biochemisch onderzoek met betrekking tot de parodontose.

Zo bracht het bezit van het tandmeesterdiploma – dat hem in